

GEESTELIJKE ADVIEZEN

(Alle inzendingen, deze rubriek betreffende, aan
Ds D. van Dijk, Akkerstraat 26, Groningen.)

Kleingeloof.

III.

Voor ik verder ga, even een kleine correctie in het vorige artikel.

De vijftiende en veertiende regel van onderen luiden daar: „zoodat zij met betrekking tot bepaalde dingen in dien inhoud des geloofs hun geloof in actie zetten”.

Daar is uitgevallen het woordje „niet”; er moet staan: „hun geloof niet in actie zetten”.

Maar nu verder.

De zaak, waarover het hier gaat, is van te groot belang, dan dat wij ons niet den tijd zouden moeten gunnen daar rustig over te spreken.

Wij gaan daarom nog eens terug naar dien tekst: Lukas 17:5 en 6.

„Enkele apostelen zeiden tot den Heere: Vermeerder ons het geloof.

En de Heere zeide: Zoo gij een geloof hadt als een mostaardzaad, gij zoudt tegen dezen moerbeidenboom zeggen: Word ontworteld en in de zee geplant, en hij zou u gehoorzaam zijn.”

Wat in deze verzen bijzonder treft zijn de woorden des Heilands: „Zoo gij een geloof hadt als een mostaardzaad”.

Twee vragen doet deze uitspraak rijzen.

In de eerste plaats: wanneer de Heere spreekt van een geloof als een mostaardzaad, bedoelt Hij dan daarmee uit te spreken, dat er in het geloof, als zoodanig, inderdaad graden zijn, meer of minder?

In een Duitschen commentaar, die tegenwoordig nog al gebruikt wordt, ook in den kring der Gereformeerde predikanten, wordt deze gedachte inderdaad verdedigd. Ik bedoel den commentaar van Schlatter.

Hij zegt: „Het onderscheid tusschen groot en klein geloof blijft wel bestaan. Maar ook het kleinste geloof heeft met God te doen en God is de Almachtige”.

En wat hij met dat groot en klein bedoelt, blijkt uit zijn verklaring van Matth. 17:18—20, waar wij een Schriftgedeelte hebben, dat zich heel nauw aansluit bij Lukas 17:5—6: „Niet een groot, aan kennis en wilskracht rijk geloof, niet eerst een overvloedige zekerheid omtrent Gods genade, de kleinste mate van geloof, als het maar geloof is, spreekt zóó, dat bergen daarnaar hooren en er aan gehoorzamen”.

En even verder: „Zij (dat is Gods genade) maakt geen vertrouwen beschaamd, al is het nog zoo klein, zij hoort elke bede, ook de weifelende”.

Van beteekenis is hier vooral die uitdrukking: „overvloedige zekerheid”.

Daaruit toch blijkt, dat Schlatter aanneemt graden in de zekerheid; een meer of minder.

De uitspraak des Heilands: „Zoo gij een geloof hadt als een mostaardzaad” zou volgens deze verklaring dan beteekenen: „al zou het ook zoo bij u zijn, dat uw geloof nog niet geheel en al zeker was, dat uw roepen tot God nog niet geheel vrij was van aarzeling en weifeling, dan nog zoudt gij dezen berg kunnen verzetten in het hart der zee”. Indien deze verklaring juist was (en dat is het tweede, dat hier ter sprake komt), dan zou daaruit volgen, dat de discipelen op dat oogenblik zonder geloof waren, dat hun geloof voor dat moment zóó volledig on-actief was geworden, dat er zelfs geen mostaardzaad van was overgebleven.

Want, al is er ook maar een „mostaardzaadje geloof”, niet eens heelmaal zeker, niet eens heelmaal zonder aarzeling, toch heeft het tot inhoud den Almachtigen God en is daardoor in staat tot alles, waartoe God ons roept. Het is immers niet, zoo redeneert Schlatter, het geloof als zoodanig, waardoor de geloovende mensch wonderen kan doen, maar het is door den inhoud des geloofs, den Almachtigen God, waardoor hij dit vermag.

Als dus een mensch een hem van God opgedragen taak niet vermag te volbrengen, dan is dat geen gevolg van het te klein zijn van het geloof, want ook het kleinste geloof, wijl het God tot inhoud heeft, kan alles.

Neen, maar dan komt dat hierdoor, dat die mensch in dat oogenblik heelmaal niet geloofde.

Kleingeloof in den zin, waarin Jezus dat woord gebruikt, zou dan zijn, dat een mensch nu eens wel en dan weer niet geloofde; nu eens wel (zij het ook aarzeland) God aangrijpt, dan weer niet.

Tegen deze exegese nu heb ik groot bezwaar en ik spreek daar hier wat uitvoeriger over, omdat ik weet (zooals ik reeds zei) dat de werken van Schlatter in onzen kring nog al gebruikt worden.

Het is natuurlijk volkomen juist, wat Schlatter zegt, dat het geloof zijn kracht niet ontleent aan zichzelf, maar aan Hem, Die het voorwerp, de inhoud des geloofs is.

Maar zal God Almachtig door ons Zijn werk doen, zal Hij, als inhoud des geloofs, door ons Zijn wonderen verrichten, dan moet Hij ook waarlijk door het geloof zijn aangegrepen.

En dat doet de mensch niet, die, terwijl hij zich op God richt, aarzelt, niet volkomen zeker is.

„De mensch, die twijfelt”, zegt Jacobus, „meene niet, dat hij iets van den Heere ontvangen zal”.

„Een geloof als een mostaardzaad” kan daarom niet beteekenen een geloof, dat nog niet uitgegroeid is tot „overvloedige zekerheid omtrent Gods genade en dat zich ullen zou in een aarzeland gebod”.

De discipelen zijn, op het moment waarop Jezus hier tot hen spreekt, ook geen menschen, wien het aan alle geloof, zelfs aan een geloof als een mostaardzaad, ontbreekt.

„Een geloof als een mostaardzaad” is geloof, naar zijn aard vast en zeker, maar dat het voorwerp des geloofs, den inhoud des geloofs, tot nu toe zoo klein gezien heeft, dat het tot groote daden nog niet is gekomen in daden-groei, in daden-bloei nog niet is uitgebroken.

„Indien”, zoo wil de Heiland zeggen, „indien gij, met betrekking tot het verplaatsen van dezen berg, uw geloof in actie zettet, al zou dat geloof nog nooit tot zulke daden zijn gekomen, al zou het, omdat gij den inhoud uws geloofs zóó klein hebt gezien, tot nu toe, daar werkeloos hebben gelegen, — gij zoudt door dat geloof dien berg kunnen verzetten.

Maar nu hebt ge met betrekking tot dat „bergen verzetten”, heelmaal geen geloof; daarom kunt ge het niet.”

Deze vorm van kleingeloof komt in de gemeente veel voor.

Hoevelen, die toch wel zeker gelooven de belofte Gods, dat Hij hen in Christus tot Zijne kinderen aanneemt, zijn toch bang voor allerlei bedreigingen.

Bang voor ziekte; bang, dat zij geen brood zullen hebben; bang om den wille van hunner kinderen toekomst; bang voor oorlog; enz.

Zij moeten gecureerd worden door hun te laten zien den rijkdom van Gods beloften, die tijd en eeuwigheid omspannen, die geen stukje van ons bestaan, al is het nog zoo klein, overlaten aan den willekeur der menschen of des duivels. Zij moeten leeren zien, dat het zondig is, het heil des Heeren te verkleinen en daardoor den Heere in ons leven niet te geven de eere die Hem toekomt.

Zulke menschen staan wel op den grondslag des geloofs, maar zij moeten nog leeren heel het leven van dat standpunt af te bezien.

Hun geloof behoeft niet te worden vermeerderd; dat kan niet, want geloof is geloof.

Maar den inhoud des geloofs moeten zij grooter leeren zien.

Heel anders staat het met hen, die zich gaarne „kleingeloovigen” noemen, maar over wie inderdaad het ongelooft heerscht.

Over hen dan de volgende maal.

D. v. D.

UIT DE HISTORIE

Prof. Dr H. H. Kuyper over het karakter en de bevoegdheid der meerdere vergaderingen.

VI.

Alnu tot de kern van zijn onderwerp komende (in No. 2356) poneert Prof. Kuyper allereerst de stelling:

alle kerkelijke macht, door Christus aan Zijn Kerk geschonken, schuilt uitsluitend en alleen in de plaatselijke Kerk.

Als zoodanig bezit een meerdere vergadering, hetzij een Classis of Synode, hetzij particulier of generaal, geen de minste macht. Alle kerkelijke macht, door Christus aan Zijn Kerk geschonken, schuilt uitsluitend en alleen in de plaatselijke Kerk. De sleutelen des hemelrijks, waarin deze kerkelijke macht gesymboliseerd zijn, zijn door Christus geschonken aan de Apostelen als de eerste ambtsdragers der Kerk, en door hen aan de ambtsdragers, die straks onder hun leiding in elke plaatselijke gemeente werden gekozen. Dat de Apostelen zelf een meer generaal ambt innamen, niet dienaren waren van een bepaalde gemeente, maar van de Christelijke Kerk in haar geheel, is juist, maar dit hangt saam met hun exceptionele positie als stichters en grondvesters der Christelijke Kerk. De Kerk is gebouwd op het fundament der Apostelen en Profeten. Maar zoodra de Kerk gesticht was, viel dit buitengewone ambt weg. Evenals wanneer het huis gebouwd is en nu door den eigenaar bewoond kan worden, men geen architecten, metselaars en timmerlieden meer van noode heeft. En dat metterdaad, toen deze stichting der Kerk tot stand was gekomen, het Apostolisch ambt, het ambt, dat voor de Kerken in het generaal diende, opheft, blijkt wel het duidelijkst daaruit, dat de Apostelen er niet aan gedacht hebben, opvolgers te benoemen. Toen door Judas' verraad en zelfmoord een plaats in het college der Apostelen open kwam, is terstond door Petrus te Jeruzalem een vergadering belegd, die een nieuwen Apostel in Judas' plaats koos. Maar toen, nadat de stichting der Kerk tot stand was gekomen, de eene Apostel na den andere door den dood kwam weg te vallen, is er noch door de overblijvende Apostelen, noch door de Kerk aan gedacht deze leegkomende plaats te vervullen. En toen Johannes, de laatste overgebleven Apostel, te Ephese stierf tegen het einde der eerste eeuw, was er geen Apostel meer. Het Apostolaat had zijn taak vervuld en was afgedaan.

Uitvoerig bestrijdt Prof. K. de opvatting van Rome alsof in de Kerk een generaal ambt zou zijn gebleven. De Schrift weet niets van zooiets.

Van een algemeen regeerambt, door de Apostelen ingesteld, om over de gezamenlijke plaatselijke Kerken de regeermacht uit te oefenen, hetzij dan van een provincie of een land, is nergens sprake. De plaatselijke Kerken te Corinthia, te Athene, te Ephese, te Antiochië, te Rome, te Thessalonica, te Philippi, al met haar eigen ambtsdragers, die deze Kerken regeren, dat is het beeld, dat de Schrift ons teekent.

Zelfs vindt men van wat wij thans de „meerdere vergaderingen” noemen, d.w.z. van Classicale of Synodale bijeenkomsten der Kerken, die geregeld vergaderen om besluiten te nemen, nog zeer weinig in de Apostolische Kerk. Men beroept zich wel op het eerste Apostelconvent te Jeruzalem, waar ook afgevaardigden waren uit de Kerk van Antiochië en waar toen gemeenschappelijke besluiten zijn genomen, die voor alle Kerken zouden gelden, maar al ligt daarin een getwijfel een aanwijzing, dat in zaken, die de Kerk gemeenschappelijk aangaan, niet iedere Kerk op zichzelf een beslissing kan nemen, omdat dit tot verdeeldheid en wanorde zou voeren, toch kan dit Apostelconvent nooit met wat wij een Synode noemen, één lijn worden gesteld. Van een afvaardiging van alle Kerken, die toen reeds bestonden en die hier gemeenschappelijke rechten kwamen om te beslissen, was bij de Convent geen sprake. Het was de moederkerk te Jeruzalem, het waren de Apostelen met gezag over heel de Kerk bekleed, die hier een beslissing voor alle Kerken namen. Zoolang in het Apostolaat een centraal gezag bestond, dat de leiding van de Kerk in haar geheel in handen had, was er voor het samen komen der plaatselijke Kerken in meerdere vergaderingen geen directe noodzakelijkheid. Erst toen de Apostelen wegvielen, kwam van zelf de behoefte op voor de plaatselijke Kerken, om nu in Synoden te vergaderen en over de gemeenschappelijke belangen der Kerken besluiten te nemen.

Met kracht betoogt Prof. Kuyper dus dat reeds in den Apostolischen tijd de kerkelijke macht, afgezien van het Apostolaat, berustte bij de plaatselijke kerk en hare ambtsdragers.

Want de kerkelijke macht bestaat in drie dingen: in de macht om het Woord en de Sacramenten te bedienen; in de macht om ambtsdragers te kiezen en kerkelijke verordeningen te maken, en in de macht om kerkelijke tucht te oefenen... In de drieërlei macht hierboven genoemd, gaat heel de kerkelijke macht door Christus aan Zijn Kerk geschonken, op. En dan drieërlei macht komt niet aan de meerdere vergadering toe, maar is aan de plaatselijke Kerk, aan haar ambtsdragers gegeven.

H.

C. V.

OPVOEDING EN ONDERWIS

In Schotland.

In den loop van deze week verscheen no. 2 van het Tijdschrift voor Christelijke Opvoeding. Zooals men weet, is dit het Orgaan van het Internationaal Verband van Christelijke Opvoedings- en Onderwijsorganisaties. In Fransch of Duitsch of Engelsch of Nederlandsch verschijnen hierin de stukken, die betrekking hebben op het onderwijs en de opvoeding in verschillende landen. Een samenvatting van een artikel in de een of andere taal wordt in de drie andere talen gegeven. Dat maakt het geheel bijzonder interessant. Hier wordt inderdaad het middel geboden, waardoor we met de toestanden in andere landen op de hoogte kunnen komen, terwijl ook in andere landen kennis kan worden genomen van onzen schoolstrijd. Bijzonder geschikt vind ik dan ook het artikel van D. I. in het Engelsch over onzen strijd voor de vrijheid. Interessant is ook het artikel van Fr. Graf (in het Duitsch) over „Een Christelijke Zwitsersche Dorpschool”. Het meest trof mij dezen keer het artikel Schotland van Mr W. Rounsfell Brown te Edinburg. Kort wordt daarin geteekend de gang van zaken met het godsdienstonderwijs in de Schotsche scholen en van de scholen in het algemeen. Er vallen zoo wel eens enkele parallellen te trekken met wat wij in ons eigen land beleefd hebben en nog beleven. Ook uit de vergelijking met Schotland blijkt, dat wij met onze vrije scholen wel een geheel eenige plaats innemen.

Tot 1872 had men in Schotland scholen, die door de kerken verzorgd werden of voor eigen rekening werden gehouden. In 1872 kwam er een wet, waarbij bepaald werd, dat het beheer der scholen moest worden opgedragen aan speciale besturen, door de ingezetenen gekozen, één voor elke kerkelijke gemeente. Verlof werd gegeven tot het voortzetten van het godsdienstonderwijs, overeenkomstig gewoonte en gebruik. Maar het bijwonen van die lessen was niet verplicht. Wel werd er algemeen gebruik van gemaakt, alleen Roomsche Katholieken en Joden hielden hun kinderen terug, wat geschikt kon, omdat de uren voor godsdienstonderwijs aan het begin of aan het eind van de schooltijden moesten vallen. Dit stelsel voldeed. Bij de verkiezingen voor deze Boards, die om de drie jaar moesten plaats hebben, werden telkens weer de voorstanders van het godsdienstonderwijs ingekozen. Met uitzondering van de Roomsche Katholieken hebben de kerken in 1872 dan ook hun

scholen zonder last overgedragen. De kerken, had zijn stige sfeer in hun onderwijzers in hebben daarbij i land hebben gele is en anders is d derwijs en dan n Dit heeft gedu ouders en der on scholen veel offe die dan ook hu steun van de Re sidie ontving, wa 1918 ook deze s gedragen; even regeering. Dat h in 1920 met de De R-K schoo rakter behouden rissen betalen o heidsscholen. Oc men, na overdra is al eens gebeu vallen in ons eig school gebouwd aangevraagd, te dezelfde gezindt hoogste instantie dat het verzoek aan de voorsch In 1929 kwam overleg, want d dat op afschaf zou worden aang elk plaatselijk b wijszaken zou zitting hebben: bestuur; 2a een op onderwijsgel dien worden a door de Protest toegevoegd voor onderwijs, terw sche Kerk in h Zoolang dan Schotsche volk deze wijze de schrijver van h gestemd.

Naast deze o ook nog scholen len wordt stee Onze schoolst reiken. Wij heb door de onverz in het begin v godsdienstonde alle kinderen d nig bevredigen. Protestantsche Hier zien we d van het Inter schrijver is er Schotland med te strijden voor Gr.

STEM

Er is groote Oeh, luister die we ontvinge Eerst uit ME Daar hebben gebouw gekrege De opening was De kleine kring neen, boven v Het aantal k kracht benoemd geen cent subsi Er is een voll dera van de Sch En nu krijgen hulp. Broeders en N. Nederland, aanzien van he groote of een kl Het moet, ke En dan de se Ook geen een vullen eenzijdig achap. Luistert maai den heer DEEL.

„Tijdens d vergadering i zaak, dat all veel kregen. vacantie on kinderziekte maar we ky andere. We hadde Myn vrou

opvatting van de apostelen, die de Roomsche Kerk overgedragen. Dat de Roomsche Kerk wel-gerden, had zijn reden hierin, dat zij de godsdienstige sfeer in hun scholen en de opleiding van hun onderwijzers in eigen hand wilden houden. Zij hebben daarbij meer de lijn, die ook wij in ons land hebben gehouden, dat n.l. het onderwijs meer is en anders is dan algemeen maatschappelijk onderwijs en dan nog wat godsdienstonderwijs er bij.

Dit heeft geduurd tot 1918. Van de zijde der ouders en der onderwijzers hadden deze R-Kath. scholen veel offers geëischt. Overmoed hadden dan ook hun actie gevoerd voor volledige steun van de Regeering, want wat men aan subsidie ontving, was niet voldoende. Nu moesten in 1918 ook deze scholen aan den staat worden overgedragen; evenwel tegen betaling van de zijde der Regeering. Dat heeft dus veel van wat in ons land in 1920 met de bijzondere scholen gebeurde.

De R-K. scholen zouden geheel hun eigen karakter behouden, de staat zou de onderwijzerssalarissen betalen op denzelfden voet als bij de Overheidsscholen. Ook nieuw te bouwen scholen kwamen, na overdracht, geheel voor rijksrekening. Het is al eens gebeurd, en wie denkt nu niet aan gevallen in ons eigen land, dat er ergens een R-K. school gebouwd werd en overname door het Rijk aangevraagd, terwijl er op andere scholen van dezelfde gezindte nog voldoende plaats was. In hoogste instantie werd door de rechtbank beslist, dat het verzoek moest worden ingewilligd, mits aan de voorschriften voor den bouw was voldaan.

In 1929 kwam weer een wetswijziging. Na veel overleg, want de Protestantse kerken vreesden, dat op afschaffing van het godsdienstonderwijs zou worden aangestuurd, werd voorgeschreven, dat elk plaatselijk bestuur een subcomité voor onderwijszaken zou benoemen. In dat comité zouden zitting hebben: 1e. eenige leden van het plaatselijk bestuur; 2e. eenige door deze gekozen deskundigen op onderwijsgebied; 3e. eenige vrouwen. Bovendien worden aan elk comité twee leden, gekozen door de Protestantse kerken of genootschappen, toegevoegd voor de behartiging van het godsdienstonderwijs, terwijl ook de R-K. en de Episcopale Kerk in het comité zijn vertegenwoordigd.

Zolang dan ook een belangrijk deel van het Schotsche volk godsdienstonderwijs verlangt, is op deze wijze de gelegenheid daartoe verzekerd. De schrijver van het artikel is in dit opzicht hoopvol gestemd.

Naast deze overheidscholen zijn in Schotland ook nog scholen voor-eigen-rekening. Op die scholen wordt steeds Bijbelsch onderwijs gegeven.

Onze schoolstrijd heeft ons iets anders doen bereiken. Wij hebben meer vrijheid verkregen; mede door de onverzorgelijkheid van onze tegenstanders in het begin van den schoolstrijd. Verlof voor godsdienstonderwijs, zonder de verplichting dat alle kinderen daaraan deelnemen, zou ons al weinig bevredigen. En in 1929 bleek, dat men in vele Protestantse kringen niet zoo geheel gerust is. Hier zien we dus van welke betekenis de arbeid van het Internationaal verband kan zijn. De schrijver is er ook van overtuigd, dat men er in Schotland mede een prikkel aan zal ontleenen, om te strijden voor het behoud van wat men heeft.

Gr. G. MEIMA.

Er is nood, groots nood.

Er is groote nood! Waar, vraagt ge? Och, luister eens naar enkele gedeelten uit brieven die we ontvingen uit VLAANDEREN.

Eerst uit MECHELEN.

Daar hebben we verleden jaar een nieuw schoolgebouw gekregen. Mooi, voldoende aan alle eischen. De opening was een waar feest. Maar nu de exploitatie! De kleine kring in MECHELEN doet naar vermogen, neen, boven vermogen. En de school groeit.

Het aantal kinderen steeg, zoodat een tweede leerkracht benoemd werd uit Nederland. De school krijgt geen cent subsidie.

Er is een volkomen samenwerking van alle voorstanders van de School met den Bijbel.

En nu krijgen we een kreet om hulp, om financiële hulp.

Broeders en Zusters, Vrienden en Vriendinnen in N. Nederland, die zoo rijk door God gezegend zijt, ten aanzien van het onderwijs, helpt ons nu allen met een groote of een kleine gift.

Het moet, het moet vlug!

En dan de school te GENCK (Belg. Limburg).

Ook geen cent subsidie. Tranen zouden onze oogen vullen eenzijdig van droefheid, anderzijds van blijdschap.

Luistert maar naar den brief, dien we ontvingen van den heer DEELSTRA aldaar. Hij schrijft:

„Tijdens de groote vakantie hadden we een Jaarvergadering en deze vergadering werd mede de oorzaak, dat alle ouders meer verantwoordelijkheidsgevoel kregen. Er is geboden voor, tijdens en na de vakantie en de school was door Gods genade door de kinderziekte heen. We begonnen met 25 leerlingen, maar we kwamen van de eene moeilijkheid in de andere.

We hadden geen ruimte. Wat te doen? Mijn vrouw heeft besloten een offer te brengen.

Onze woonkamer naast het kleine schoolje heeft ze vrij gegeven en haar meubels verkocht, opdat de school zal kunnen groeien.

Mijn studerkamer is keken geworden, mijn boeken liggen in de gang, op den zolder en gedeeltelijk in een kast van de school.

We hebben dit echter graag over voor deze goede zaak des Heeren.

Onze woonkamer naast het kleine schoolje heeft ze vrij gegeven en haar meubels verkocht, opdat de school zal kunnen groeien.

Mijn studerkamer is keken geworden, mijn boeken liggen in de gang, op den zolder en gedeeltelijk in een kast van de school.

We hebben dit echter graag over voor deze goede zaak des Heeren.

We hebben nu een tweede leerkracht voor 200 fr. per maand. We geven hem daarvoor de kost (dat is 12 gld. per maand) die hij verdient. Er is nu weer een nieuw probleem bijgekomen. Er zijn nu reeds 41 leerlingen en er wachten nog 10. Deze 41 kinderen zitten in twee kamers, waarvan de eene 4x6 en de andere 3½x3½ meet.

Er is dringend behoefte aan ruimte. De grond is gekocht. Voor het bouwfonds hebben we nog 8000 fr. of f480. Iemand heeft ons al deuren en vensters beloofd. Een ander zegde 1000 fr. toe. Maar we moeten in het allernoodigste voorzien. We vragen aan allen die een goed hart hebben voor het onderwijs: HELPT ONS!

Zullen we helpen? Willen we helpen? God bewerk uw harten. Besturen, Onderwijzers, voorstanders.

VLAANDEREN is het waard! Schrijf uw bijdrage zoo spoedig mogelijk op ons gironummer voor het buitenland: A. DE JONG Ezn., 's GRAVENHAGE, Madoerastraat 17: 131727.

Onze kas is leeg! SPOEDIG! met liefdevol hart. We moeten eigenlijk enkele duizenden hebben. Wie helpt?

Besturen, stori allen f5,— op dat nummer!

Particulieren, doet naar vermogen, maar laat het niet na.

Onderwijzers, brengt uw offer!

DANK U!

Mr J. TERPSTRA, Voorzitter.
A. DE JONG Ezn, Sec.-Penn. van
Steunverleening aan het Vrije
Chr. Onderw. buiten ons land.

Alle groote Schoolorganisaties in Nederland werken in steunverleening samen. Dringend verzoeken we, andere bladen de opwekking krachtig te steunen. Zijn er geen collega's die in hun omgeving een inzameling willen houden? ?

Op de vlakte.

De J. Douma komt in „Friesch Kerkblad“ terug op wat ik schreef in ons blad van 2 September. Hij teekent het geval samenvattend aldus:

Misschien herinneren de lezers zich nog, dat ik Prof. Schilder, die „zich op de vlakte te houden“ afkeurde, vroeg, of hij zich zelf niet aan dat euvel schuldig maakte ten opzichte van de nieuwere „Calvinistische Wijsbegeerte“, terwijl ik tevens den wensch uitsprak, dat hij zijn oordeel hierover eens geven wilde en werken als bijv. Janse en De Spier, waarin de nieuwere wijsbegeerte gepropageerd wordt, onder de loupe zou nemen.

De Douma merkt, met voorbijgang van de hoofdzaak, op:

In zijn antwoord zegt Prof. Schilder o.a., dat het „Friesch Kerkblad“ zich ook meermalen op de vlakte gehouden heeft. Het kan best zijn, al heeft het zich bijv. over publicatie's van Janse wel uitgesproken. Maar dan is het met het Kerkblad toch nog een ander geval dan met „De Reformatie“. De hoofdredacteur van „De Reformatie“ lijkt wel inzage te krijgen van alle kerkelijke bladen in heel ons goede vaderland en spreekt zijn oordeel uit over ongeveer alles wat in de kerkelijke wereld geschiedt. Als bijv. Dr Thijs in „De Heraut“ het onderscheid tusschen het Oude en Nieuwe Verbond tracht te ontwikkelen, verschijnen artikelen in „De Reformatie“, waarin over het Coccejanisme van „De Heraut“ gesproken wordt. Aan wat Prof. Hepp schrijft, wordt door „De Reformatie“ bijzondere aandacht besteed, en ik zou mij niet verbazen, zoo argelooze „Reformatie“-lezers zich langzamerhand Prof. Hepp gingen voorstellen met horens en bokspooten. Maar als bijv. Janse, met zijn door een voortgezet systeem beheerschte exegese komt, zwijgt „De Reformatie“. Alle evenredigheid, zou ik zeggen, is hier zoek.

Wat die horens en bokspooten betreft, dit is meer geestig dan juist. Wat ik over Prof. Hepp schreef kon men controleeren; wat Prof. Hepp over mij opmerkte ontrok zich aan controle. Overigens bedenken men, dat „De Heraut“ het blad was, dat aanviel en dat een klacht van afwijking van de belijdenis ondersteunde: onze dogmaticus zou het wel bewijzen. Daarover loopen de polemieken van vandaag, en De Douma zal dus slechts gelijk hebben met zijn opmerking, dat ik verschil maak in behandelingswijze, als hij kan bewijzen, dat ik tegenover wat dhr Janse schrijft, een gelijk alarm zou noodig achten als „De Heraut“ en Prof. Hepp bleken noodig te achten. Laat ik hem verzekeren, als hij het nog niet heeft ingezien, dat dit een groote vergissing is. Als De Douma mijn stuk aan de lezers had voorgelegd, hetgeen beter ware geweest dan na enkele maanden een zeer vage reactie er op te geven, zouden zijn lezers dit allang hebben kunnen opmerken. Daarom is ook zijn volgende opmerking niet ter snede:

Verder brengt Prof. Schilder ter sprake, dat niet hij, maar wel Prof. Dijk lid, zelfs bestuurslid is der Ver. v. Calvinistische Wijsbegeerte. Maar die Vereeniging zal toch geen vereeniging van Ja-bruurs zijn? In den naam „Calvinistische Wijsbegeerte“ ligt een mooi ideaal, al zal, wat zich aandient onder dien naam, wel nauwkeurig bekeken en zoo noodig bevestigd moeten worden. Sprak Prof. Vollenhoven zelf

in zijn boek over „De Reformatie der Wijsbegeerte“ niet uit, kritiek op prijs te stellen? Maar we laten Prof. Dijk rusten; hij heeft zijn ouderdom.

Niemand heeft beweerd, dat die vereeniging een vereeniging van Ja-bruurs is; maar „De Heraut“ heeft gezegd, dat ze wordt geleid door meeningen, die van de belijdenis afwijken. Ik laat de scherpste van die aanklacht niet verdoezelen. Eerst als het terrein der discussies gezuiverd is, is het de tijd om even rustig over meningsverschillen, die er steeds overblijven zullen, te spreken, als dit in normale omstandigheden tot onderlinge „stichting“ geschieden kan. Die normale kritiek op meeningen van Prof. Vollenhoven of op die van mij of van wie dan ook is slechts tegengehouden door de de perken te buiten gaande kritiek van „De Heraut“ en van Prof. Hepp. Overigens begrijp ik niet, waarom De Douma speciaal mij aan het woord wil laten komen. Ik ben toch ook door „De Heraut“ gerangschikt, met De Graaf, onder de „dwalende broeders“? „De Heraut“ zal het niet eens profijtelijk vinden, als zulk een dwalende broeder nu ook nog zijn licht ontsteekt over de meeningen van een hoogleeraar der V.U. Een van beide: De Douma is het met „De Heraut“ eens op dit punt, of niet. Het gaat niet aan, dat hij zich op de vlakte houdt als „De Heraut“ zoo spreekt, en dan mij vraagt, me uit te spreken op punten, die buiten de discussies vielen, welke door „De Heraut“ geopend zijn. Wat door Prof. Hepp en „De Heraut“ tegen dhr Janse is aangevoerd, heb ik uitdrukkelijk besproken, al bleven de lezers van De Douma's orgaan daarvan onkundig.

Vervolgens:

Dan spreekt Prof. Schilder er over, als zou ik verlangden, dat hij tegen de V.U. ging vechten. Dat hij „niet doet, al is het dan met de beste bedoelingen zal ik niet zeggen.

Weer de oude, looze redeneering. Wanneer enkele professoren van de V.U. zelf haar ontwikkeling schade toebrechten, dan wordt de afwijzing van hun redeneering aangediend als „strijd tegen de V.U.“ De Douma moet begrijpen, dat de twee professoren der V.U., hier bedoeld, niet de V.U. zelf zijn.

Vervolgens:

Maar als hij eens rustig een welgegrond oordeel gaf over de tegenwoordige filosofische kwesties, dan werd dat toch geen vechten tegen de V.U. Beginne hij desnoods met een beoordeeling te geven van wat bijv. Janse schrijft, hij wils werken ik wel eens denken moet aan het woord:

De meester in zijn wijsheid gist,
De leerling in zijn waan beslist.

Dan kan de V.U. er te gemakkelijker buiten blijven.

„k Geloof niet, dat De Douma er goed aan doet, den meester te laten schillen achter wat hij noemt „een leerling“. Daar staan in dit geval de meester en de leerling beide te hoog voor. Zoodra de lucht is opgeklaard kan De Douma zijn zin krijgen. Laat hem dan eerst alvast doorgeven, wat ik wel gezegd heb.....

Daarna lezen we:

Ook stelt Prof. Schilder de vraag, waarom ik nu persé wil, dat hij een bekende commissie het werk uit handen nemen zal. Mijn oordeel is altijd geweest, dat het bestaan dezer Commissie niemand belet over de aanhangige kwesties zijn licht te laten schijnen. Prof. Hepp niet en ook Prof. Schilder niet. Het zou een vreemde wereld worden, als ernstige vraagstukken aan een Synodale commissie ter behandeling werden toevertrouwd, ongehinderd voor vreemde ideeën propaganda mocht worden gemaakt, maar de leden der Commissie moesten zwijgen, drie jaar lang, en als zij, door wat oorzaak dan ook met het rapport niet gereed waren, zes jaar lang!

Het doet me genoegen dat De Douma thans onderschrijft wat ik van den beginne af gezegd heb inzake het spreekrecht van commissie-leden. Aan wat ik daarbij nog opmerkte, tipt De Douma niet. Daarover dus geen woord meer. Mijn opmerking ging natuurlijk alleen maar in op de mogelijkheid, dat De Douma meent, dat wat tegen de filosofische meeningen van den nieuwen tijd in te brengen zou zijn, op één lijn zou moeten staan met de zware beschuldigingen van „De Heraut“ en Prof. Hepp. Het zou niet een „kleine winst“, doch een groote zijn geweest, als De Douma zijn lezers had verteld, dat ik een andere meening ben toegedaan.

Wat die „kleine winst“ betreft merkt De Douma op:

Nu heb ik tot dusver nog niets genoemd, dat het opschrift rechtvaardigde. Toch is er een kleine winst te boeken. Vooreerst, dat Prof. Schilder tusschen de regels door laat weten, dat hij, al maakt „De Reformatie“ wel eens een anderen indruk, ook zijn bezwaren heeft tegen de nieuwere wijsbegeerte.

‘t Spijt me wel, dat De Douma hier tusschen de regels door gaat lezen. Op zulke leesmethoden ben ik niet gesteld; en bovendien liet ik niets tusschen de regels door lezen. Dat er meningsverschillen zijn, maar dan over en weer, zal geen mens verwonderen. Hetzelfde geldt ook van Prof. Hepp en mij. Maar ik heb er niet aan gedacht, daarover het bekende rumoer te maken; evenmin als ik dat deed inzake Prof. Hepp's openbaringsbegrip. Op catechisaties wordt tegenwoordig gedoceerd, dat er „openbaring in Gods Raad“ is. Ik denk er niet over, deze meening, die Prof. Hepp's leerlingen in de kerken dragen, te bestrijden onder gebruikmaking van de leuzen, die Prof. Hepp aangeheven heeft. Wel meen ik, dat hier het begrip „openbaring“ gebruikt wordt in heel andere beteekenis dan onze belijdenisschriften het woord bezigen, en ook in een zin, dien het volk er niet aan hecht. Als nu Prof. Vollenhoven het woord „substantie“ op zijn eigen manier gebruikt, moet dan Prof. Hepp, die met het openbaringsbegrip precies zoo doet, daartegen zulk verdringend geschut openen? En heeft voorts Prof. Waterink niet nog altijd meeningen

EN
RWUS

heen no. 2 van
voeding. Zooals
t Internationaal
ings- en Onder
Duitsch of En
hierin de stuk
onderwijs en de
n. Een samen
of andere taal
ven. Dat maakt
er wordt inder
oor we met de
hoogte kunnen
len kennis kan
strijd. Bijzonder
el van D. L. in
oor de vrijheid
Fr. Graf (in het
l'sersche Dorpe
keer het artikel
an te Edinburg
gang van zaken
de Schotsche
t algemeen. Er
llen te trekken
eefd hebben en
g met Schotland
i wel een geheel

STEMMEN UIT
ONZE KERKEN

Er is nood, groots nood.

Er is groote nood! Waar, vraagt ge?

Och, luister eens naar enkele gedeelten uit brieven die we ontvingen uit VLAANDEREN.

Eerst uit MECHELEN.

Daar hebben we verleden jaar een nieuw schoolgebouw gekregen. Mooi, voldoende aan alle eischen.

De opening was een waar feest. Maar nu de exploitatie! De kleine kring in MECHELEN doet naar vermogen, neen, boven vermogen. En de school groeit.

Het aantal kinderen steeg, zoodat een tweede leerkracht benoemd werd uit Nederland. De school krijgt geen cent subsidie.

Er is een volkomen samenwerking van alle voorstanders van de School met den Bijbel.

En nu krijgen we een kreet om hulp, om financiële hulp.

Broeders en Zusters, Vrienden en Vriendinnen in N. Nederland, die zoo rijk door God gezegend zijt, ten aanzien van het onderwijs, helpt ons nu allen met een groote of een kleine gift.

Het moet, het moet vlug!

En dan de school te GENCK (Belg. Limburg).